

Gazeta Łódzka

Dziennik społeczny i polityczny.

Redakcja i administracja ul. Przejazd No 8, skrzynka pocztowa 54.

PRENUMERATA wynosi: rocznie 86 mk., półrocznie 18 mk., watałki 9 mk. miesięcznie 3 mk. z odnośnieniem do domu lub przesyłką pocztową.

FLIJE: w Zgierzu, Pabjanicach, Łasku, Sieradzu, Wielunlu, Zduńskiej Woli i Kaliszu.

Cena 15 fen.

Administracja otwarta od godz. 7 rano do 6 wieczór; w niedziele i święta do 10 rano. Redakcja czynna od godz. 5 do 10 wiecz. Redaktor przyjmuje od 6 do 7 wiecz. „G. Ł.” wychodzi codz. o g. 6 rano, w poniedziałki i dni poświęcone o g. 2 po poł.

OGŁOSZENIA: Nadesłane przed tekstem I w tekście wiersz 1.75 fen. Nekrologja — 1 mk. Reklamy — 80 fen. Zwyczajne (5 szpalt) — 60 fen. Drobne ogłoszenia po 10 fen. za wyraz. Każde ogłoszenie najmniej 50 fen.

Na pruski ład.

Nie chcemy być ostatnią placówką obskurantyzmu i reakcji w Europie, nie chcemy szargać pięknych tradycji polskiej wolności, plamą wstecznicwa, które dziś w całym świecie ustępuje miejsca nowym ideom demokratycznymi.

Oto przewodnia myśl całego programu postępu polskiego, zasadnicza teza, z której wynika taktyka stronnictw lewicowych w stosunku do rozmaitych poczynań stojących u steru rządów endecji.

Polska znajduje się w poważnym niebezpieczeństwie. Podczas gdy u steru wszystkich rządów w Europie stoją już dziś przedstawiciele partii, opierających się na szerokiej masach ludowych, u nas na czoło wysunęli się reprezentanci ideologii drobnego mieszczaństwa, popierani przez nieświadomych klasowo robotników, przedstawicieli wielkiej własności rolnej oraz wielkiego przemysłu, dopełniają tę partię, i to w wielkiej mierze, masy t. zw. „dzikich”, którzy nie orjentują się w własnych swych politycznych poglądach iecz poczuwają się do solidarności z demagogicznymi hasłami, którymi tak zręcznie endecja umie operować.

Suma ogólna wie się. Kołem międzypartijnym; jego ekspozyturą jest rząd obecny i to w ten sposób, iż do objęcia władzy została delegowana endecja.

Ale — „wedle czynów ich sędzić będziecie!”

Pierwsze i niezwykle znamienne dążenie reakcyjne już mamy do zanotowania. Jest rzeczą charakterystyczną, iż właśnie „Kurier Warszawski”, który wszakże w przeszłości starał się w imię społeczeństwa przekonać do dzisiejszego rządu i nieładza go obdarza komplementami przy każdej okazji, podniósł sprawę pierwszy.

Chodzi o stosunek wojska do rządu i przedstawicielstwa ludowego.

Dekretem z d. 24 października r. b. stworzyła Rada regencyjna stanowisko szefa sztabu, zależnego wyłącznie od niej t. j. suwerena.

Tak było do niedawna w Niemczech. W dniach jednak najbliższych parlament niemiecki uchwalił, ma zbrzmieć: 65-go paragrafu konstytucji, który brzmi:

„Całkowita krajowa siła militarna Rzeszy tworzy jedną armję wspólną, która, zarówno podczas wojny jak i pokoju, pozostaje pod rozkazami cesarza”.

Zamierzona zmiana armji od wyrażenia w kierunku uzależnienia armji od reprezentacji narodowej, a ściślej mówiąc szef sztabu podporządkowany będzie odpowiedzialnemu ministrowi wojny, jak to jest w Europie zachodniej. Projekt taki wniesiono już do parlamentu.

W momencie więc, gdy w Niemczech, istnienie władzy wojskowej i cywilnej, dwoiście rządu w rządzie wykazało swą całkowitą szkodliwość, u nas zaprowadza się autokratyczne instytucje, tak zupełnie sprzeczne z demokracją Zachodu i z pojęciem armji narodowej.

Posel niemiecki G. Gothein, słusznie mówi: Najpoważniejszą podstawą militarnemu jest stanowisko sztabu generalnego. Dziś zwierzchni sztab generalny nie jest podległy ani ministrowi wojny, ani kanclerzowi państwa, ani też nie ponosi żadnej odpowiedzialności przed parlamentem. Tęgi nie widzieli ani we Francji, ani w Anglii, ani w Stanach Zjednoczonych. Jeśli dziś chcemy przejść do stosunków zdrowych i gwarantujących pokój, sztab generalny musi być bezwzględnie poddany pod władzę rządową”.

Stwarzanie niezależnej od narodu armji jest nie tylko anachronizmem dziś już w całym świecie, ale staje w jaskrawej sprzeczności z tradycjami Rzeczypospolitej, której wojsko narodowe tak zasadniczo różniło się od najemniczych wojsk polegających na różnicach, a różniło się dlatego, że jego kierownicze instytucje wypływały z konstytucji państwowej, odpowiadając zasadzie wszechwładztwa narodu, a więc pośrednio lub bezpośrednio podporządkowane były sejmowi.

Zacząć należy, iż w dn. 24 paźdz. b. r. obecny gabinet był już mianowany i wobec tego zarzuty „Kurjera”, iż winą spada tu na sfery wojskowe, reprezentujące dotychczas kierunek aktywistyczny, jest niezasadniona.

Nie wątpimy, że i dawniejszym aktywistom jest to po myśli, ale przyczem w gruncie rzeczy dwa bieguny stykają się z sobą jeśli nie na punkcie polityki zewnętrznej, to w dziedzinie wewnętrznej, społecznej...

rzeczypospolita ludowa dążyć będzie do wolnego na zasadzie równych praw związku ze zorganizowaniami w niepodległe państwa ludami, zamieszkującymi ziemie dawnej Rzeczypospolitej.

III. a) Zgodnie z zasadą władztwa narodu zwierzchnią władzę w Polskiej Rzeczypospolitej ludowej sprawować będzie sejm jednoizbowy, powstały na zasadzie powszechnego, bezpośredniego, równego, tajnego i proporcjonalnego głosowania całej ludności dorosłej bez różnicy płci.

b) Ustrój administracyjny Polskiej Rzeczypospolitej ludowej oparty będzie na szerokim rozwoju samorządów.

c) Dla zapewnienia egzekutywy woli narodu, przez sejm reprezentowanej, będzie utworzona silna, sprężysta i odpowiedzialna organizacja wykonawcza.

IV. a) Polska Rzeczypospolita ludowa zagwarantuje obywatelom swoim wszelkie swobody polityczne i równouprawnienie obywatelskie.

b) Polska Rzeczypospolita ludowa zapewni swobodę rozwoju, w odnośnym w jej skład terytorjalnym grupom narodowościowym.

V. Na straży praw i wolności obywatelskich stanie niezawisły sąd dla

wszystkich obywateli jednakowy, z szerokim udziałem pierwiastka obywatelskiego w wymiarze sprawiedliwości.

VI. Dla obrony niepodległości i konstytucji Polskiej Rzeczypospolitej ludowej powołane będą kadry obrony narodowej.

VII a) Polska Rzeczypospolita ludowa zapewni wszystkim chcącym pracować — pracę, ustawowo zabezpieczy czas jej i minimum płacy, a na wypadek braku pracy, choroby lub niezdolności do pracy — minimum środków niezbędnych do życia.

b) Obowiązkowa, bezpłatna i świecka szkoła powszechna zapewni każdemu obywatelowi minimum kultury duchowej, a udostępnienie szkół wyższych stopni da każdej jednostce możliwość rozwoju jej zdolności i zapewni bogaty rozwój polskiej twórczości.

VIII. Uspokojenie (drogą upaństwowienia, municypalizacji, tudzież wy-

zreszeń) środków komunikacji, lasów, kopalni oraz tych gałęzi produkcji, kredytu i handlu, które dla gospodarki narodowej szczególnie doniosłe mają znaczenie, odda w ręce społeczeństwa dziedziny życia gospodarczego, wymagające szczególnie troskliwej opieki społecznej.

IX. Wielka reforma agrarna, oparta na zasadzie ustawowego określenia maximum indywidualnego wladania ziemią, doprowadzi stan posiadania małorolnicu do rozmiarów osady jak najbardziej produkcyjnej dla kraju, zapewniającej byt jednej rodzinie, odda ziemię tym, którzy na niej pracują i z niej się utrzymują.

X. Odpowiednio ukształtowany system podatkowy (postępowy podatek od majątku, od dochodów i spadków, stopniowe zniesienie podatków pośrednich), tudzież jednorazowe oddanie części majątku dla zapoczątkowania skarbu państwowego — poprowadzą w kierunku wyrównania stanu majątkowego obywateli.

Sprawy polskie.

Po podpisaniu dekretu rekrutacyjnego.

Dekret Rady regencyjnej o powszechniej służbie wojskowej i o nstychmiastowym jej przeprowadzeniu, narazie tylko w stosunku do rocznika 1897 r., będzie w najbliższych dniach wprowadzony w życie.

Konferencja Polaków z Wilsonem.

Journal de Geneve donosi, że prezes polskiego komitetu narodowego w Paryżu, Roman Dmowski i Ignacy Paderewski odbyli w obecności dygnitarzy amerykańskich dłuższą konferencję z Wilsonem. Na konferencji tej miał być ustalony program Stanów Zjednoczonych wobec niepodległej Polski.

Exposé rządu.

Exposé nowego gabinetu zostało już napisane i przyległo na posiedzeniu rady ministrów. Program rządu będzie wkrótce ogłoszony w pismach.

Przez ministrów Świeżyński ma zaprosić przedstawicieli prasy, których zapozna z programem rządu.

Likwidacja stosunku polsko-austriackiego.

Sfery rządowe warszawskie zostały zaskoczone zapowiedzią utworzenia w Krakowie komisji likwidacyjnej bez uprzedniego ściślejszego porozumienia się z Warszawą. W celu poinformowania się o sytuacji politycznej w Galicji, wyjechali do Krakowa, jak już donosiliśmy, ministrowie Głabiński i Grabski, którzy wzięli udział w zebraniu posłów parlamentarnych zaboru austriackiego.

Na fłotę polską.

Najlepiej miarą wagi, jaką przywiązuje Polska do posiadania własnego morza, są liczne napływające ofiary na cel floty polskiej, zwykle z warunkiem, by okręty nosiły nazwę „Wilson”, „Paderewski” i t. p.

Exposé min. spraw wewnętrznych.

Pod przewodnictwem ministra spraw wewnętrznych, odbyło się w dniu 28 października r. b. posiedzenie, na które przybyli przedstawiciele organizacji społecznych. Był także obecny Witold ks. Czartoryski z Galicji, oraz reprezentanci prasy miejscowej.

Min. Chrzanowski poruszył najważniejszą kwestję wewnętrzną polityki polskiej. Oto krótki wyciąg z jego exposé:

„Sprawa sejmu jest naszą największą troską na dzisiejszą chwilę. Ustawę, którą pózniej, jak w d. 2 lub 3 list. wejdzie na plenum i natychmiast zostanie uprawniowana pod postacią dekretu Rady regencyjnej. Zapewniam panów, że będzie ona odpowiadała za wszelki miar słusznym dążeniom demokratycznym społeczeństwa, będzie to zarem ustawa, głosząca powszechnie, równo, bezpośrednie, tajne i proporcjonalne prawo wyborcze.

Posiadamy jeszcze we własnym naszym tonie wątpliwości, co do 6-go przymiotnika, a mianowicie bezpłciowości: są pewne prądy, które się skłaniają do udziału kobietom prawa biernego, odmawiając im prawa czynnego. Ta sprawa jednakże poruszona tu przezemnie może być traktowana tylko jako moje osobiste oświecenie, a nie jak wyraz opinji gabinetu.

Należy zaprzeczyć złośliwym pogłoskom, jakoby dzisiejszy gabinet stał na punkcie widzenia konieczności odkładania zwolnienia sejmu i tym sposobem jakoby przygotowywał się do oligarchicznego sprawowania rządów w Polsce.

Odyby nawet czynie ustawy i ostatecznie zatwierdzenie miało zająć czas dłuższy, sięgnęlibyśmy do tymczasowego załatwienia rzeczy i skoro nie posiadamy żadnych właściwie organów administracyjnych, zamierzamy funkcje te powierzyć naszym przedstawicielom ministerstwa sprawiedliwości, mianowicie sędziom pokoju w gminach i prezesom sądów okręgowych w większych ośrodkach naszego kraju. Już dzisiaj z szefem sekcji prawnej na ten temat nastąpiły narady.

W krótkim czasie nastąpi gruntowna reorganizacja sejmików i rad gminnych.

„Jesteśmy bardzo dalecy od projektów centralistycznych. Rozumiemy, że ustrój ogólny musi przedewszystkiem oprzeć się na najniższych komórkach państwowych, więc na gminach i na związkach komunalnych samorządowych.

Kilka słów dodam w jakim terminie oczekiwac możemy zwolnienia Sejmu. Oczko wyobrażmy sobie, że jeżeli przed upływem połowy listopada zdołamy opublikować pod postacią dekretu statut, wybrorczy do sejmu ustawodawczego, to wstarczy do przygotowania mogą nam zabrać przy systemie możliwie uproszczonym nie dłużej jak 40 do 50 dni.

Tym sposobem, gdyby nam nie na przeszkodzie nie stanęło, gdyż jednocześnie musimy przejmować administrację w kraju w ręce polskie, co jest niedozwolnym czynnikiem dla przeprowadzenia normalnych wyborów — moglibyśmy już pod

Program demokracji.

Przed kilku dniami odbył się w Warszawie wiec, jakich co tydzień odbywa się kilka. Mniejsza nawet o to kto go urządził, bowiem sumaryczny wygłoszonych przemów może być poczytywany za wyznaczenie wiary politycznej całej polskiej demokracji bez różnicy partyjnych odcięci, ale demokracji prawdziwej, nie farbowanej i nicowanej na gwałt z kontusza...

Wynowdy prowadziły do następujących wniosków:

I. Powstaje Polska Rzeczypospolita ludowa w granicach zakreślonych z uwzględnieniem historyczno-geograficznego i gospodarczego i historyczno-kulturalnego z własnym wybrzeżem morskimi.

II. a) Polska Rzeczypospolita ludowa dążyć będzie do zgodnego współżycia z sąsiadami, wejdzie do związku narodów i stanie na straży ścisłego stosowania zasady sprawiedliwości w stosunkach między narodami.

b) Jeżeli to nie będzie sprzeczne z zasadami związku narodów, Polska

koniec bliżej... zrołać pierwszy sejm ustaw

Podkreślam, że gabinet, którego mam zaszczyt być członkiem, stoi słusznie na tym stanowisku, że pierwszy sejm ustawodawczy powinien obejmować wszystkie dzielnice Polski. Na razie nie przewidujemy jeszcze sposobu, w jaki system wyborczy zostaną njęte inne dzielnice, mogą jednakże panowie być przekonani, że i pod tym względem zapoczątkowano prace do tego, żeby istotnie ten pierwszy Sejm reprezentował całość narodu".

Ciemne intryki.

Rozjaśniający się horyzont polityczny sprawy polskiej zaciemniły na chwilę dwukrotnie ekscesy szumowin społecznych w żydowskich dzielnicach Warszawy. Energetyczne wystąpienia władz sprawiły, iż umiejscowiono natychmiast zakłócenie spokoju publicznego. Ministerjum spraw wewnętrznych zażądało od policji i przedstawicieli gminy żydowskiej przedstawienia całkowitego materiału rzeczowego w sprawie, którą żądne sensacji żargonówki rozdmuchwały do rozmiarów pogromu.

Przysłana nam z Warszawy odezwa związku „Zagiew” oświetał przykry epizod i wyjaśnia jego podłoże.

„W przededniu demonstracji z dn. 14 b. m., rozrzucone zostały odezwy, podpisane przez „Armię Wyzwolenia”, a nawołujące do „rozprawienia” się z ludnością żydowską.

Pod wpływem tej zbrodniczej agitacji wysoce podniosły nastrój dnia 14 b. m. zakłócony został wybrykami niedowarzonych jednostek, które usiłowały wywołać hecę przeciwżydowską, co jednakże nie udało się wobec groźnej postawy tłumy, przejętego powagą chwili.

Przed gmachem Filharmonji spalono wyrwane agitatorowi świstki podlegające.

Spółczesność polska nie poraz pierwszy pada ofiarą zamachu i piekielnej intryki ze strony ciemnych sił, w których interesie leży szerzenie nienawiści i waśni.

Niekzemna prowokacja zaczyna podnosić potworny łeb swój również w dobie dzisiejszej.

W Radzie miejskiej m. st. Warszawy wszystkie bez wyjątku stronnictwa oświadczyły, iż z enigmatyczną „Armią Wyzwolenia” nie mają nic wspólnego, co i bez oświadczenia tego byłoby dla każdego Polaka jasnym.

Zwracamy uwagę na to, że agitacyjne świstki rozrzucone są przed każdą manifestacją protestacyjną przeciwko krzywdom, wyrządzonym narodowi polskiemu przez jego ciemniździeli.

Najwidoczniej celem wystąpień tych jest wywołanie rozruchu, by usprawiedliwić interwencję zbrojnych czynników i uniemożliwić przejaw narodowego oburzenia.

Lecz poza temi czysto chwilowemi celami posiada prowokacja ta zamierzenia głębsze: idzie o to, by grozą możliwości pogromu żydów w Polsce odstręczyć ciemne masy żydowskie od umiłowania wspólnego ideału — Polski, by pchać je w objęcia tych potęg, które kuszą je zwodnemi obietnicami obrony i poparcia ich separatystycznych dążeń.

Idzie o to, by na konferencji międzynarodowej, która utrwałać będzie granice Polski, przedstawić ją jako kraj niekulturalny, wymagający ciągłej opieki czynników obcych, dla których ingerencja taka byłaby wysoce pożądana.

Nie ulega kwestji, że prowadzona jest rozległa akcja, skierowana na wytworzenie niebezpiecznego napięcia wewnętrznego w Polsce. Wiadomą jest rzeczą, iż kwestja żydowska jest bardzo drażliwą stroną polskiego życia społecznego, uderza się w tę strunę, która najłatwiej wywołać może dysonans...

Obóz nacjonalistów żydowskich, szczególnie żydowskie Stronnictwo Ludowe z Nochem Pryluckim na czele pomaga wszelkimi siłami agitacji, stara się nieść w Polakach przez swe wystąpienia i żądania oburzenie i zapamiętały gniew. Chodzi mu właśnie o to, by sprokować Polskę, a w ten sposób i ingerencję obcych czynników w nasze sprawy państwowe.

Korzystne wrażenie czyni tu znów odezwa wspomnianej „Zagwi”, gdzie powiedziano między innymi:

„Dnia 10 października r. b. na uroczystym posiedzeniu Rady miejskiej m. st. Warszawy, rad. Prylucki odczytał oświadczenie Żydowskiego Stronnictwa Ludowego, w której w imieniu szerokich warstw ludowych zażądał natychmiastowego udzielenia ludności żydowskiej

Komunikat niemiecki.

BERLIN. (Urzędowo). Wielka kwatera główna komunikuje w dniu 29-ym października:

Zachodni teren walk.

Grupa wojsk Nstępny frontu Ruprechtfa

W nizinie Lys odparliśmy częściowe ataki wroga u Olzene. Silniejsze oddziały nieprzyjacielskie, które na północno-zachód od Condé chciały osiągnąć wschodni brzeg Skeldy zostały odparte w kontratak. Na południe od Skeldy Anglicy, atakując silnie, wdarli się przejściowo do naszych linii. Regiment piechoty № 176 pod dowództwem kap. Preussera odrzucił wroga zupełnie.

Przyczyniły się do powodzenia w pierwszej linii: 7 bateria art. pol., regiment № 71 i bateria artyleryjska piechoty № 38.

Na wschód od Artres zostały odparte częściowe ataki przeciwnika. Wzróg kontynuuje dzieło zniszczenia w miejscowościach nizin Skeldy i na wschód stąd również i Valenciennes było pod silnym ogniem artylerji wroga.

Grupa wojsk niemieckiego Nstępny frontu.

Ataki wroga przeciw Oise i kanałowi między Etraux i Lasquille załamały się w

w Polsce autonomji narodowej i zwolania „żydowskiego zgromadzenia narodowego”.

Radny Prylucki niema prawa do przemawiania w imieniu szerokich warstw ludności żydowskiej naszego kraju, albowiem jest rzeczą wiadomą, że znakomita jej większość poglądów przezeń wyuszczonej nie podziela.

Żądanie p. Pryluckiego w sprawie żydowskiego zgromadzenia narodowego, jakoteż ustanowienia żydowskiej kurji narodowościowej przy wyborach do Sejmu Polskiego, kategorycznie odrzucamy, jako sprzeczne z ideami demokracji i duchem czasu.

Stoimy niezmiennie na stanowisku wyuszczonej w deklaracji naszej z czerwca r. 1916, że sprawa żydowska w Polsce jest polską sprawą państwową i że

Przewrót na Węgrzech.

Z Budapesztu donoszą do „Berl. Tgbl.”, że po dymisji Wekerlego w pałacu hr. Andrassy'ego odbyła się konferencja, która uchwaliła następujące postulaty:

Powszechne, równe i tajne prawo wyborcze bez różnicy płci i wyznania. Natychmiastowe zawarcie pokoju, choćby osobnego.

Zawarcie pokoju z Wilsonem nie w drodze dyplomatycznej, ale za pośrednictwem delegatów pokojowych.

Całkowita samodzielność państwowa i niepodległość Węgier.

Mianowanie własnego ministerjum spraw zewnętrznych. Zanim zaś to nastąpi mianowanie ministra bez teki dla spraw zewnętrznych. Wypowiedzenie przymierza Niemcom.

Andrassy, jak donosi „Vossische Ztg.”, został mianowany wspólnym ministrem spraw zewnętrznych Austro-Węgier.

Hr. Michał Karolyi został już mianowany prezesem ministrów węgierskich. Do gabinetu jego weszli: dr. Oskar Jaszi oraz socjaliści Kunsyi i Garamyi.

Hr. Michał Karolyi liczy obecnie lat 44. Jest członkiem obydwóch izb węgierskich i należy do przywódców partji niepodległości.

Wojna zastała go w podróży powrotnej z Ameryki do Francji. Przez jakiś czas przebywał w niewoli koalicyj.

Wróciwszy na Węgry Karolyi rozpoczął działalność polityczną na szeroką skalę. Nie tail się bynajmniej ze swemi sympatjami ani też z krytyką w stosunku do Niemiec.

Kilka miesięcy temu na zapytanie, jak sobie wyobraża przyszły stosunek pomiędzy Węgrami i Niemcami, Karolyi odpowiedział, że współdziałanie pomiędzy obydwoma narodami będzie możliwe tylko wtedy, kiedy Niemcy się zdemo-

Trudności aprowizacyjne w Austrii.

Wiedeń, 29 października. Wobec niemożliwości podolania tru-

naszym skoncentrowanym ogniu artyleryjskim. Slabe oddziały, które przeszły przez kanał, zostały w kontratak odrzucone.

Na zachód od Guize ataki nieprzyjaciela z powodu naszego ognia nie mogły rozwinąć się w pełni. W odcinku Souche, po obu stronach drogi Laon-Marie odparły regimenty poznańskie i zachodnio pruskie wczesnym rankiem silne ataki wroga.

Grupa wojsk gen. Gakulitza.

Między Aire i Maos ożywiła się działalność artylerji.

Zestrzeliliśmy w ostatnich dniach 40 nieprzyjacielskich aeroplanów i 3 balony na wzięci.

Szef sztabu generalnego wojsk polowych.

Sekretarz urzędu marynarki Mann o pozycjach wojennej:

Zaufanie do pożyczki wojennej jest zaufaniem do ojczyzny.

Willep. Mann

rozwiązanie jej może być tylko dziełem demokratycznego Rządu Polskiego, wyłonionego przez konstytuante, powołaną do życia na zasadzie pięcioprzymiotnikowego bez różnicy płci, prawa wyborczego.

Uważamy za niedopuszczalną interwencję w sprawie żydowskiej w Polsce, bądź to państw poszczególnych, bądź też konferencji pokojowej. Państwo Polskie bowiem, jako powstałe na zasadzie samookreślenia narodów, winno posiadać możliwość samodzielnego regulowania swoich spraw wewnętrznych”.

Nie czas dziś jeszcze na bliższe wnikanie w takie lub inne możliwości rozwiązania kwestji żydowskiej w Polsce.

Z punktu jednak widzenia polskiego i demokratycznego leży w interesie sprawy, by jaknajwięcej było głosów, podobnych do głosa „Zagwi” jaknajmniej — do słów Pryluckiego...

Warunki zawieszenia broni z Austro-Węgrami.

Genewa, 28 paźdz. „Lok. Auz.” pisze: W przedłożonych Austro-Węgram warunkach zawieszenia broni, jak przypuszczają paryskie koła parlamentarne, przewidywane jest żądanie wydania armat, broni ręcznej i materiału amunicyjnego, uznanym przez koalicję, utworzonym państwom.

Wydanie broni ma się odbyć pod kontrolą, warunki której zostaną niebawem ustalone. Podobno gwarancja zawieszenia broni rozciąga się na wszystkie porty Adrytyku.

Czeši usuwają godła austriackie.

Wiedeń, 29 października. Z Pragi donoszą, iż wczoraj członkowie czeskiej Rady Narodowej przejęli część autonomicznej administracji. Miały miejsce wielkie demonstracje na ulicach. Zdjęto wszystkie godła dawnego państwa. Żadnych ekscesów nie było. O godz. 6 wiecz. miasto odzyskało swój zwykły wygląd.

Namiestnik austriacki opuszcza Pragę.

Wiedeń, 29 paźdz. Odpowiedź Austrii Wilsonowi wydały pisma w formie dodatków nadzwyczajnych. Na ulicach trzmi tłumów.

Namiestnik Czechi jutro opuszcza Pragę.

Rewolucja na Węgrzech.

Walki uliczne trwają.

Budapeszt, 28 paźdz. Dziś o godz. 9 wieczorem odbyło się zebranie zwolance przez partję Karolyi. Postanowiono iść do Ofen, by złożyć prośbę arcyks. Józefowi o mianowanie Karolyi'ego prezesem ministrów. Dwa horodny policji zostały przełamane. Przechodząc na moście łańcuchowym, miał miejsce walka z policją. Przy pomocy

dnociom aprowizacyjnym przez władze państwowe, niemieckie i czeške stronnictwa postanowily utworzyć dyrektorjum ludowe z członków wszystkich partji i powierzył im aprowizację kraju.

Austro-Węgry zerwały przymierze z Niemcami.

Amsterdam, 28 paźdz.

„Allgemeen Handelsblad” pisze: Po nocie austro-węgierskiej Niemcy są zupełnie swobodne i nie związane. Austro-Węgry oświadczyły, iż będą rokować oddzielnie. Nota hr. Andrassy urzędowo wypowiedziała Niemcom przymierze.

„Hamburger Nachrichten” przypominają, iż właśnie ojciec jego, tego samego imienia zawarł przymierze z Bismarkiem w r. 1879 r.

„Freisinnige Ztg” pisze: Austro-Węgry przypuszczają, iż przez swój separacyjny krok uzyskają dostęp do rokowań. Wydaje nam się wątpliwe, czy Austro-Węgry nie postąpiłyby lepiej, gdyby krok swój uczyniły wraz z Niemcami.

„Lokalanzeiger” Naszym zdaniem łączne wystąpienie sojuszników na konferencji pokojowej byłoby we wspólnym interesie. Jeśli ma być inaczej, to ufamy, iż rząd nasz będzie słabiej akcentował interesy sojusznika, a popierał żądania Niemców austriackich.

Niemcy austriaccy przeciw nocie hr. Andrassy.

Wiedeń, 29 października.

Jak donoszą pisma, stronnictwa narodowe niemieckie na zebraniu, wyraziły swe oburzenie z powodu sposobu odpowiedzi hr. Andrassy na notę Wilsona, ponieważ nie porozumiał się ów ani z rządem niemieckim ani z członkami komitetu wykonawczego niemiecko-austriackiego. Działal on pomimo starań Niemiec w sprawie aprowizacji Austrii, mimo roli, jaką odegrali żołnierze niemieccy przy obronie Alp i Karpat. Partje niemieckie wyrażają przeciw takiemu postępowaniu protest.

Niemcy czescy pragną połączyć się z państwem niemieckim.

Wiedeń, 29 paźdz.

W Aussig odbyło się zebranie mężów zaufania niemieckiej rady narodowej w Czechach, na którym opowiedziano się za przyłączeniem czeskich Niemców do państwa niemieckiego.

Wysłano do kanclerza Rzeszy depesze z zapewnieniem nierozdzielnej wspólnoty z niemieckim plemieniem i że czescy Niemcy na zasadzie prawa o samookreśleniu pragną związać swój los z losem narodu niemieckiego.

Warunki zawieszenia broni z Austro-Węgrami.

Genewa, 28 paźdz.

„Lok. Auz.” pisze: W przedłożonych Austro-Węgram warunkach zawieszenia broni, jak przypuszczają paryskie koła parlamentarne, przewidywane jest żądanie wydania armat, broni ręcznej i materiału amunicyjnego, uznanym przez koalicję, utworzonym państwom.

Wydanie broni ma się odbyć pod kontrolą, warunki której zostaną niebawem ustalone.

Podobno gwarancja zawieszenia broni rozciąga się na wszystkie porty Adrytyku.

Czeši usuwają godła austriackie.

Wiedeń, 29 października. Z Pragi donoszą, iż wczoraj członkowie czeskiej Rady Narodowej przejęli część autonomicznej administracji. Miały miejsce wielkie demonstracje na ulicach. Zdjęto wszystkie godła dawnego państwa. Żadnych ekscesów nie było. O godz. 6 wiecz. miasto odzyskało swój zwykły wygląd.

Namiestnik austriacki opuszcza Pragę.

Wiedeń, 29 paźdz. Odpowiedź Austrii Wilsonowi wydały pisma w formie dodatków nadzwyczajnych. Na ulicach trzmi tłumów.

Rewolucja na Węgrzech.

Walki uliczne trwają.

Budapeszt, 28 paźdz. Dziś o godz. 9 wieczorem odbyło się zebranie zwolance przez partję Karolyi. Postanowiono iść do Ofen, by złożyć prośbę arcyks. Józefowi o mianowanie Karolyi'ego prezesem ministrów. Dwa horodny policji zostały przełamane. Przechodząc na moście łańcuchowym, miał miejsce walka z policją. Przy pomocy

bagnetów i strażów z karabinów ręcznych i maszynowych udało się odepchnąć tłum. Jest pewna ilość rannych. Walki trwają. Prąd republikański zyskuje na znaczeniu i bierze górę. Oczekuje się powstania robotników.

Dalsze demonstracje w Budapeszcie.

Budapeszt, 29 października. Przed lokalem klubu partji Andras-s'ego zebrało się kilkuset wyrostków, którzy hałasowali i demonstrowali. Policja rozpędziła tłum.

Karolyi jednak tworzy gabinet.

Budapeszt, 29 paźdz. Według doniesień pism, powierzona hr. Karolyi'emu misja utworzenia gabinetu, która wczoraj upadła, w zasadzie znów powraca. Omawiane będzie z hr. Karolyim, iż do jego gabinetu wstąpią trzech członkowie, należący do neutralnych fachowców, lub też innych partji.

Manifest arcyks. Józefa.

Budapeszt, 29 paźdz. Arcyks. Józef wydał manifest do narodu, w którym oznajmia, iż cesarz polecił mu rozwiązać kryzys zgodnie z wolą narodu w sensie pełnej samodzielności i niezależności kraju.

Zmiany w Kroacji.

Agram (Zagrzeb), 29 października. Komenderujący generał - pułkownik zgłosił się wczoraj wieczorem do Kroackiej rady narodowej i zakomunikował jej, że oddaje się do jej dyspozycji całą zbrojną siłą krajową.

Zaraz wczoraj Kroackie zbrojne oddziały zamieniły kokardy na czapkach na narodowe.

Pierwsze prawo czeskiego komitetu narodowego.

Praga, 29 paźdz. Pierwsze prawo, które wydał czeski komitet narodowy, głosi, że wszystkie dotychczas wydane prawa i rozporządzenia wszelkich władz i zarządów podlegają zwierzchnictwu czeskiej rady narodowej. Prawo to głosi również m. in., że forma państwa będzie ustalona przez zgromadzenie narodowe wspólnie z mającą siedzibę w Paryżu czecho-słowacką radą narodową, będącą organem wykonawczym woli narodu. Prawo to weszło w siłę w dniu ogłoszenia go, t. j. 28 października.

Nowy rząd austriacko-niemiecki.

Wiedeń, 29 paźdz. Uchwalony przez komisję wykonawczą niemiecko-austriackiego zebrań narodowego projekt zasadniczych zmian władzy państwowej w Niemieckiej Austrii, który przedstawiony będzie na jutrzejszym posiedzeniu prowizorycznego zebrań narodowego, obejmuje 14 paragrafów i określa, iż z zastrzeżeniem uchwalenia przez kon-tytuante, chwilowo jest najwyższą władzą państwową. Zarząd Austrii Niemieckiej wykonywany będzie przez prowizoryczne Zebrań Narodowe.

Komisja wykonawcza składa się z 3 prezydentów, 30 członków i tyluż zastępców, będzie prowadzona przez Radę Państwa. Trzej prezydenci stanowią Radę Państwa nazwaną. Trzej przewodniczący, których kierownikami jest kanclerz Rady Stanu, oraz notariusz, przygotowujący dokumenty, stanowią dyrektorjum Rady Stanu.

Rada Państwa prowadzi sprawy przez pełnomocników. Każdy pełnomocnik odpowiedzialny jest na mocy prawa odpowiedzialności ministrów i będzie stanowić urząd państwowy.

Tymczasem utworzone będą następujące urzędy państwowe: Spraw zewnętrznych, wojskowych, spraw wewnętrznych, oświaty, skarbu, rolnictwa, rzemiosł, przemysłu i handlu, robót publicznych, komunikacji, aprowizacji ludowej, opieki społecznej, gospodarki wojennej i przejściowej.

Rada państwa powierza jednemu z sekretarzy stanu przewodnictwo rządowi państwa, z zastrzeżeniem, o ile obecnie istniejące prawa i urządzenia przez tę Radę nie będą zmienione.

Komunikat austriacki.

Urzędowo donoszą z Wiednia pod datą 29 października:

Front włoski.

Wczorajszy dzień upłynął dla dzielnej obrony Assalone, Pastion i Solimasso,

bez większych działań bojowych. W obrębie Monte Spinuzzio nasze wojska w przeciwnatarciach przeprowadziły sprostowania stanowisk. Nad strumieniem Alano nasze oddziały zabezpieczające zostały odepchnięte. Przeciwko tutejszym stanowiskom podjęte przy użyciu wielkich sił nieprzyjacielskich ataki załamały się przy ciężkich stratach wroga.

Węgierski pułk piechoty nr. 53 oraz pułk honwedów nr. 17 w tych walkach odznaczyły się szczególnie.

Nad Piawą bitwa szaleje w dalszym ciągu. Wróg usiłował sciągnąć znaczne posiłki i kontynuował swe ataki przy rozwinięciu potężnego ognia artylerji. Zawzięcie walczone pod Valdi Obbiadene, na północ od Merage i Seraglia blisko Piawy, na południe od Susagany, pod Vagga i Polo di Piave.

Dzięki walecznemu, przeważnie czynnie przeprowadzonemu odporowi naszych dzielnych, wojskom koalicji nigdzie nie udało się przełamać naszych stanowisk, dopiero pod wieczór postanowiono w naj-silniej atakowanych odcinkach cofnąć się na tylną linię.

Ten ruch przeprowadzono w nocy.

Front bałkański.

W Alessio nasze arjergrady opróżniły Alessio.

Na granicy Driny panuje spokój. W Serbji prowadzono nasze wczorajsze marsze bez styczności bojowej z wrogiem.

Szef sztabu generalnego.

Gospodarcza delegacja Włochów austriackich.

Wiedeń, 29 października.

Pisma donoszą: Włoszy posłowie Austrii wszystkich partji rozumują, iż utworzenie Rady narodowej nie miałoby dla nich żadnego celu. Tworzą oni jednak Komisję gospodarczą i postanowili wystąpić do Szwajcarskiej delegacji, która tam nawiąże kontakt z Włochami i Ameryką, celem uzyskania pomocy.

Odpowiedź niemiecka już nadeszła do Waszyngtonu.

Waszyngton, 28 paźdz.

Niemiecka odpowiedź na notę Wilsona przybyła tu dzisiaj.

Co będzie po otrzymaniu niemieckiej odpowiedzi?

Haga, 29 października.

Z Waszyngtonu donoszą: Niemiecka odpowiedź znajduje się już w rękach rządu amerykańskiego. Prawdopodobnie żadna już odpowiedź nie będzie dana przez Wilsona.

Po tem, jak Wilson całą korespondencję przekazał swoim sojusznikom, następny krok będzie uczyniony już zbiorowo przez wszystkich skoalicjonowanych.

Anglja otrzymała notę Austrii.

Londyn, 29 października.

Reuter donosi: Urząd do spraw zagranicznych otrzymał tekst noty austriackiej, lecz nie chce dać w tej sprawie wyjaśnień.

O czem radzi konferencja Paryska?

Londyn, 29 października.

Reuter dowiaduje się, że w Paryżu na konferencji dyplomatów państw koalicji, jak również i ich przedstawicieli wojskowych, jest rozstrząsaną nietylko sprawa warunków ewent. zawieszenia broni, lecz jest omawianą również wiele innych spraw a wśród nich pytanie, jakie przedsięwzięć należy środki, aby jeżeli się okaże tego potrzeba, nadal energicznie poprowadzić wojnę.

Generał House.

Bazylea, 29 paźdz.

Gen. amerykański House został uwieczniony, jako przedstawiciel St. Zj. przy rządach koalicji.

Następca generała Ludendorfa w Berlinie.

Berlin, 29 października.

"Lokalanz." pisze: generał Groener przybył do Berlina. Dzisiaj jeszcze zamelduje się cesarzowi i następnie uda się do wielkiej kwatery głównej, aby objąć stanowisko po generale Ludendorffie.

Zwołanie Sejmu Alz.-Lotar.

Strasburg, 29 paźdz.

Urzędowo. Najwyższem rozporządzeniem z dn. 23 b. m. zostaje powołany na dzień 12 listopada do Strasburga Sejm dla Alzacji i Lotaryngji.

Z berlińskiej giełdy.

Berlin, 29 października.

Pod wrażeniem położenia panowała na giełdzie w wysokim stopniu tendencja zniżkowa. Ofiarowane akcje towarzystw przewozowo-okrętowych, jak również górniczych i hutniczych znajdowały nabywców tylko po bardzo niskich kursach. Szczególnie silny spadek kursów dał się dostrzedz na akcjach "Bismarkhuta".

Kurs austriacko-węgierskiej pożyczki poprawił się trochę. Niemieckie pożyczki uległy nieznacznej zniżce. Giełde zamknięto przy słabych obrotach.

Turcja nadal prowadzi kroki pokojowe.

Zurych, 28 paźdz.

Z Bernu donoszą: Poselstwo tureckie w Bernie wręczyło posłom: francuskiemu i angielskiemu notę rządu otomańskiego, proszącą o zawieszenie broni i pokój; w nocy potwierdza rząd wysłaną przez Talaata paszę notę do prezydenta Wilsona.

Z frontu Palestyńskiego.

Konstantynopol, 27 paźdz.

Komunikat urzędowy. Unikneliśmy walk wewnątrz Aleppo i przesunęliśmy naszą obronę na północ od miasta.

Front w Mezopotamji.

Walki na froncie Tygrysu trwają nadal.

Z Rady Miejskiej.

Wczorajsze posiedzenie Rady Miejskiej rozpoczęło się o godz. 7 wieczorem w obecności 31 radnych. Przewodniczył dr. Resenblat, sekretarzami byli radni Spikerman i Jabrblum.

Rozpatrzone komunikaty kilku nieobecnych radnych, komitetu budowy pomnika Kościuszki w Aleksandrowie, takiegoż komitetu w Tomaszowie Mazowieckim, komisji organizacyjnej i zjazdu w sprawie wyludnienia kraju, Prezydjum policji w sprawie 50% dodatku do podatku mieszkaniowego, Magistratu w sprawie taryf udziału w realizacji pożyczek miejskich i Rady Związków i Stowarzyszeń robotniczych w sprawie zapomóg dla bibliotek robotniczych.

W tej ostatniej kwestji wywiązała się dość ożywiona dyskusja.

Posiedzenie zakończono o godzinie 9 m. 30 wieczorem.

KRONIKA.

— Święta w szkołach średnich.

Sekcja szkolnictwa średniego K. P. Ministerjum W. R. i Osw. Publ. podaje do wiadomości, że oprócz 1 i 2 listopada i dzień 4 listopada będzie wolny od zajęć w szkołach średnich.

— Upaństwowienie milicji.

W tygodniu bieżącym oczekiwane jest ogłoszenie dekretu w sprawie upaństwowienia milicji miejskiej w całym Królestwie i przekształcenia jej na policję państwową.

Zarządzanie sprawami, leżącymi w zakresie policji budowlanej, sanitarnej, targowej i wodnej, w myśli ordynacji miejskiej będzie należało nadal do magistratu. Po upaństwowieniu milicji będą zorganizowane wydziały policji kryminalnej i — później politycznej.

Wydatki na utrzymanie policji ponosić będą nadal w połowie rząd i zarząd miasta.

— Oszczędność papieru.

Używane koperty do wysyłania listów, po uprzednim przekreśleniu dawnego adresu z wypisaniem wyraźnie nowym adresem można obecnie używać do wysyłki listów pocztą. Informują nas o tem, zawiadamiając jednocześnie, że urzędy pocztowe zgodziły się na taki system oszczędnościowy wobec coraz większego braku papieru.

— Nowe szosy.

Sejmik powiatowy olkuski postanowił rozpocząć prace przygotowawcze do budowy 4 szos, a mianowicie: 1) szosy, idącej od Olkusza przez Skale i Ojeów do traktu krakowskiego; 2) od Wolbromia do Zarnowca; 3) od Zarnowca do Pilicy i 4) od Kluczy do Ogrodzienca.

— W sprawie paszportów.

Jak nam donoszą z urzędowego źródła, paszporty wydane przeszło rok temu nie

Z próżnią albo z gazem

Wolantówki

-zawsze i wszędzie!

Dostać można u każdego instalatora i odprze-dawcy.

są ważne w podróży i do obszarów poza granicami Polski.

Wznowienie paszportów odbywa się w oddziale paszportowym przy ul. Zielonej № 8.

— Podatek mieszkaniowy.

Termin wpłacenia II raty podatku mieszkaniowego za 1918 rok upływa z dn. 1 listopada 1918.

— Sprzedaż węgla i koksu

dla centralnego ogrzewania w oddziale opałowym przy magistracie W. Z. M. odbywać się będzie dnia 31 b. m., 2 i 4 listopada.

Z Biblioteki publicznej.

Wobec zapadnięcia na gripę całego personelu — Biblioteka publiczna, na razie jest nieczynna.

— Koncert pod batutą Emila Młynarskiego.

Dyrekcja Łódzkiej Orkiestry Symfonicznej udało się pozyskać rozgłoszonej sławy artystę i kapelmistrza p. Emila Młynarskiego, który dyrygować będzie w koncercie symfonicznym w nadchodzący poniedziałek d. 4 listopada. Pan Młynarski po otwarciu Filharmonji Warszawskiej w r. 1900 był pierwszym kierownikiem tej instytucji i dyrygentem koncertów symfonicznych, w kilka lat potem został dyrektorem Warszawskiego konserwatorium, któremu oddał olbrzymią usługę zasadniczej reformy wewnętrznej.

Wkrótce jednak opuszcza to stanowisko, opuszcza Warszawę i wyjeżdża do Anglii i Szkocji, gdzie w ciągu trzech lat zdobywa sławę pierwszorzędowego kapelmistrza. Od chwili wybuchu wojny p. Młynarski przebywał w Rosji i niedawno powrócił do Warszawy. Jako solista wystąpi po raz pierwszy po powrocie z Rosji znany wiołonczelista p. Julian Birnbaum. Bilety u Alfreda Straucha, Dzielna 13.

Z powodu nawalu materiału bieżącego, sprawozdanie z poniedziałkowego koncertu zamieścimy jutro.

Z teatru.

Dzisiaj, „Dni naszego życia”.

Jutro w „Czwartek”, premjera sztuki Nicodemiego „Niewolnicy zmysłów”, w której role główne wykonają pp.: Arkawin, Radwan, Wiśniewski, Benda i Woskowski. Reżyseruje p. Tatariewicz.

Jednocześnie p. A. Siemaszko prowadzi próby z „Ulicznika paryskiego”, który po raz pierwszy ukaże się w piątek o 4-ej po południu, po cenach popularnych.

Łódzka kronika handlowa.

Wprowadzamy do pisma naszego stały dział pod powyższym tytułem. W przeciwstawieniu do podobnych przez inne pisma informacyj, dotyczących rynku warszawskiego, informacje nasze dotyczyć będą przeważnie stosunków miejscowych. Dział znajduje się pod kierownictwem specjalisty. (Red.)

Tendencja mocna. Obroty znaczne Ruble w odcinkach 500 rb. 139; 139'50; 140; 141,5. Ruble w odcinkach setnych. 149; 150; 151. Ruble w odcinkach drobnych. 140; 142—143. Ruble Kiereńskiego (1000 rb. 250 rb.). 117 — 119. Korony. 59; 59,25.

